

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

675

Vragen van het lid **De Wit** (SP) aan de Minister van Veiligheid en Justitie over *de notarisservice van de HEMA* (ingezonden 30 oktober 2013).

Antwoord van Staatssecretaris **Teeven** (Veiligheid en Justitie) (ontvangen 3 december 2013) Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2013–2014, nr. 675

Vraag 1

Wat is uw reactie op het bericht dat de HEMA is gestart met een notarisservice?¹

Antwoord 1

Ik heb begrepen dat consumenten bij de HEMA zelf in concept een standaard samenlevingscontract of testament kunnen opmaken. Deze stukken worden online opgesteld, waarna de consument het concept via de e-mail ontvangt. De notaris neemt vervolgens contact op om een afspraak te maken voor de ondertekening van de akte. Er vindt dus nog steeds persoonlijk contact plaats. Op dit moment zijn er circa 30 notariskantoren waaruit de consument kan kiezen.

Het initiatief getuigt in mijn ogen op zichzelf van innovatief ondernemerschap. Het is goed dat het notariaat inspeelt op de veranderde digitale werkelijkheid en zijn diensten ook langs andere dan de klassieke kanalen weet aan te bieden. Een digitale route kan aanvullend werken op de meer traditionele weg, en nuttig zijn voor mensen die goed weten wat ze willen en die zelf ook de juridische gevolgen van hun handelen begrijpen. Of de markt hier inderdaad een blijvende of toenemende behoefte aan heeft zal nog moeten blijken.

Het staat de notaris vrij om zich te profileren als modern ondernemer, maar wel binnen de geldende wet- en regelgeving, waaronder de verordeningen van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB). Het is in dat opzicht goed dat de beroepsgroep hierin nu eerst zelf zijn standpunt inneemt en het initiatief laat toetsen bij de Kamer voor het Notariaat. Ik verwijs naar mijn antwoord op vraag 2 en 3.

¹ <http://www.ad.nl/ad/nl/5597/Economie/article/detail/3535098/2013/10/29/Voorsamenlevingscontract-of-testament-kunt-u-voortaan-terecht-bij-HEMA.dhtml>

Vraag 2 en 3

Deelt u de mening dat deze werkwijze ertoe kan leiden dat cliënten onvoldoende voorgelicht zullen worden over de effecten van hun keuzes? Zo nee, waarom niet?

Vindt u deze werkwijze wenselijk en is er voldoende ruimte voor cliënten en de notaris om een goede belangenafweging te maken? Zo ja, waarom?

Antwoord 2 en 3

Als het laagdrempelige initiatief ertoe leidt dat straks ook mensen een gang naar de notaris maken die dat anders niet zouden hebben gedaan, dan leidt dat er per saldo toe dat meer mensen nadenken over de effecten van bepaalde levenskeuzes. De notaris dient zich er daarbij van te overtuigen dat hetgeen in een akte wordt opgenomen ook inderdaad door de partijen gewild is en begrepen is. Dit geldt ongeacht of de akte nu langs digitale of langs analoge weg tot stand komt. De vraag of cliënten bij deze nieuwe werkwijze in voldoende mate worden voorgelicht over de mogelijke effecten en rechtsgevolgen van hun keuzes is dan ook een vraag naar de invulling van de notariële informatieplicht. Deze voorlichtende taak – ook wel de notariële Belehrungspflicht genoemd – vloeit voort uit artikel 43 van de Wet op het Notarisambt. Cliënten gaan immers naar de notaris omdat zij in staat gesteld willen worden om een goede afweging van hun belangen te maken. Ik heb begrepen dat de KNB voornemens is om het initiatief ter toetsing voor te leggen aan de tuchtrechter en dat binnen de beroepsgroep een levendig debat is ontstaan over de invulling van de notariële informatie- en geheimhoudingsplicht. De uitkomst van deze discussie moet worden afgewacht, want ik vind het in eerste instantie iets van de beroepsgenoten zelf – en van de publiekrechtelijke beroepsorganisatie – om de professionele standaard te bepalen.

Vraag 4

Op welke wijze kan, voordat betaling heeft plaatsgevonden en de conceptakte is opgesteld, voldoende worden ingeschat of een cliënt handelingsbekwaam is, de gevolgen van het testament dan wel samenlevingscontract goed kan inschatten of dat deze niet onder druk is gezet door een derde?

Antwoord 4

Het Stappenplan wilsbekwaamheid is ook van toepassing op de notarisservice van de HEMA. In dit stappenplan wordt op twee momenten met cliënten gesproken: telefonisch na ontvangst van het aanmeldformulier en fysiek voorafgaand aan het passeren van de akte.

Vraag 5

Gaat u maatregelen nemen tegen deze notarisservice om te voorkomen dat cliënten bij de uiteindelijke uitvoering van de akte geconfronteerd worden met ongewenste situaties en waardoor het aantal procedures kan toenemen? Zo ja, wat gaat u precies ondernemen? Zo nee, waarom niet en hoe gaat u voorkomen dat dit straks voor meerdere rechtsgebieden zal gaan gelden?

Antwoord 5

Uit mijn voorgaande antwoorden vloeit voort dat ik op dit moment geen aanleiding zie om maatregelen te nemen om dit marktinitiatief tegen te gaan of om te voorkomen dat het initiatief zich uitbreidt naar andere rechtsgebieden. De KNB is het gesprek aangegaan met de deelnemende notariskantoren over de vraag hoe de nieuwe werkwijze zich verhoudt tot de notariële gedragsregels en de wet- en regelgeving. Ik vind het in eerste instantie iets van de notarissen zelf om hierin samen met de eigen beroepsorganisatie het debat aan te gaan en via de ledenraad en de regiobijeenkomsten het juiste evenwicht te zoeken.